

ПОЧЕТОК И КРАЈ НА АНТИКОРУПЦИСКАТА БОРБА ВО МАКЕДОНИЈА

Секоја досегашна иницијатива за постапување по случаите каде се евидентирани криминалните дејствија завршува од шупливо во празно, бидејќи другите државни органи: јавниот обвинител, МВР, министерствата и судовите не најдоа сходно време соодветно да ги разгледаат и да ги третираат сериозните забелешки на Антикорупциската комисија. Поради ова, се прашуваме дали навистина се бориме против корупцијата, односно дали сме го избрале вистинскиот систем кој ќе се спротивстави на сè понагласените случаи на корупција во државните органи и во јавните претпријатија. Проблемите се лоцирани

ложбата на идните антикорупционери, кои ќе ги избира власта. Дали тоа значи дека Антикорупциската комисија полека ја закопавме, или таа ја доживува судбината на нашите загубари, кои отидоа во бунарот без дно, без да се најде одговорот, кој е виовникот за сите сомнителни приватизациони случаи во Македонија.

АНОМАЛИИ ВО РЕГУЛАТИВАТА

"Она што го кажав кога го презентиравме Извештајот за работата на Државната комисија за спречување на корупцијата во 2005 година беше

ГРАЃАНИТЕ ЏАБЕ ПОТРОШИЈА ВРЕМЕ И НЕРВИ

■ Пишува: Кокан СТОЈЧЕВ

на повеќе страни. Но, што ќе стане со борбата ако во ноември годинава завршува мандатот на овој состав членови на Комисијата, кои се обидоа аждајата да ја стават под контрола, а која ни зададе многу главоболки и ни ја закочи судбината, бидејќи странците повеќе пати нè условуваа да ја запреме нејзината експанзија. Според сегашната законска регулатива, нивните наследници би требало да бидат професионалци, односно новата или старата власт ќе ги назначи да молчат, бидејќи ќе бидат под т.н. капа - државна администрација.

Во овој момент, во медиумите никој не го разгледува ова круцијално прашање, иако времето е кусо, а проблемите се наталожуваат. Повеќегодишната битка за нормална комуникација со државните органи, кои требаше да ги доставуваат податоците за работата на Антикорупциската комисија, ги потроши скапоценото време и нервите, а уште повеќе ја уништи нејзината доверба. Затоа се усложнува по-

тоа дека завршува мандатот на членовите на овој состав, од седум члена, кој е избран за период од 4 години, без право на повторен избор. Но, тоа и не е толку важно колку што е важно она на кое и порано укажував кога се избираше овој состав на Комисијата, а тоа се однесува на проблемот што не беа утврдени правилата за избор на членовите. Значи, сè уште не се знае процедурата по која ќе се избираат членовите на Комисијата. И тогаш и сега во овој Закон немаше утврдено како ќе се предлагаат, кој ќе ги избира, а само беше кажано (наведено) дека ги избира Собранието. Во тој случај се знае дека во Собранието мнозинството го има владејачката коалиција", истакнува првиот претседател на Антикорупциската комисија, Слаѓана Тасева, која потенцира дека во ваков случај Комисијата ќе биде продолжена рака на власта.

Пред четири години Тасева, како член на НВО "Транспарентност Македонија", беше предложена за член на

Корупцијата како проблем метастазира во македонското општество, иако последниве неколку години се правеа безброј обиди за скртување на нејзината сила. Но, методот и начинот кој го избравме за да се справиме со ѓаволот не одговара на реалноста. Имено, по создавањето на Државната комисија за спречување на корупцијата граѓаните не ги почувствуваа резултатите од инфузијата која ја примија. По тој повод, отчетот на антикорупционерите ќе биде празен лист, затоа што досега не видовме фајде од нивните статистички податоци.

Комисијата, а дури сега ни ги најавува сериозните дупки во Законот.

"Она што денес го имаме повторно е иста ситуација, само што сега таа е уште полоша. Зошто велам дека сегашното решение е полошо? Прво, Законот нуди лоша ситуација, иако се обидовме да интервенираме во регулативата и мандатот на седумте члена да го зголемиме на пет години, бидејќи тој не треба да се совпадне со изборна година. Но, сегашното решение кое постои во Законот не нуди одговор на прашањето како ќе се избираат тие луѓе, во каква постапка тоа ќе се

случува, по чии предлози ќе се конкурира и врз основа на какви критериуми ќе се избираат идните членови на Комисијата? Дали ќе има јавен конкурс на кој ќе може да се јават кандидатите, или ќе бидат дефинирани, односно точно наведени начинот и постапката на изборот? Згора на тоа, ние како Комисија го назначивме и најважниот проблем, а тоа е дека мандатот на новите членови на Комисијата ќе биде професионален. Тие луѓе ќе треба некој да ги избере, а за тоа работно место ќе треба да работат како професионалци. Што значи, ќе бидат врзани за работно место и со плата. Но,

врзаноста со плата значи крајна зависност од тоа работно место. Во оваа ситуација постои еден израз кој се вика корупција на работно место, кој објаснува дека луѓе од тоа место ќе обезбедуваат егзистенција, затоа што според правилата на Законот за судир на интереси не ќе можат да работат на ништо друго. Во тој случај, ако некој зависи од таа плата, тогаш членот ќе гледа да си го задржи местото кое го има во тој момент, бидејќи од тука го вади лебот, а тоа за него е егзистенцијално прашање. И дополнително, луѓето кои ќе работат во Комисијата ќе треба по пет години да си најдат ново работно место во државата, дали тоа ќе биде во државната администрација или нешто слично, е прашање за себе. Тоа ја условува нивната положба. Ако некој член на Комисијата навистина професионално и објективно се соочи со сите проблеми, кои ги претставува и ги нуди корупцијата како проблем, тогаш тој утре многу тешко ќе најде ново работно место или работа. Затоа, оние кои навистина сакаат да работат и максимално мислат дека можат да помогнат околу овој проблем, сигурно нема до крај на мандатот да останат како членови на Антикоруписката комисија", оценува Тасева.

ПОВТОРНО ИЗМЕНИ

Откако е изменет Законот за спречување на корупцијата, проблемот со назначување на членови на Комисијата, кои ќе работат под превезот на професионалност, станува приоритетен, бидејќи со ова се уназадуваат демократските процеси.

"Прво, ние кои сега сме членови на Комисијата потенцираме дека нашата моќ ја црпи од тоа што ние не сме вработени во неа. Фактот дека сите имаме обезбедено егзистенција на друго место ни дава поголема слобода и независност во нашата работа. Тоа што утре некој ќе зависи од плата, а ќе биде избран, значи во секој момент ќе може да биде разрешен од оној кој го избрал, бидејќи не му одговара она што го сработил. Второ, доколку во вакви услови и позиција која навистина не дава слобода и објективно да се занимаваш со корупцијата, се наметнува пра-

шањето каде ќе работиш по пет години?

Мое лично мислење е дека таквото решение, доколку не се смени до ноември, оваа година тоа ќе биде крај на антикорупциската борба", истакнува Тасева.

Што стана со резултатите од борбата против корупцијата?

"Она што е наша обврска, и така гледаме на проблемот во Комисијата, е како поуспешно да работиме, барем во делот каде што може да се отстранат аномалиите од досегашната работа. Затоа, сега повторно е

"САКАВМЕ ДА ВИДИМЕ КАДЕ Е ПРОБЛЕМОТ!", СЛАЃАНА ТАСЕВА
ЧЛЕН НА АНТИКОРУПЦИСКАТА КОМИСИЈА

во постапка изготвување на измени и дополнувања на Законот за спречување на корупцијата, каде што предлагаме одредени решенија, кои имаат процедурална смисла на делот за обврските при постапување и давање одговори на иницијативите и барањата на Комисијата". Според Тасева, антикорупционерите се сконцентрирани да го решат проблемот кој се јавува во Законот, а тој треба да овозможи подобра комуникација со државните органи, за утре да нема проблеми од типот "ние мислевме дека ова е вака или некој ќе рече ние вака го толкуваме Законот".

Донесувањето на упатството за работа со Комисијата, со кое Владата ги насочува државните органи да соработуваат со Антикоруписката комисија, беше непотребно.

"Во самиот Закон пишува дека секој е должен на Комисијата да ѝ ги доставува податоците кои ги бара, без можност да се повикува на

било каква тајна на информации. Значи, според Законот, секој има обврска да ни ги даде податоците", вели Тасева, која оценува дека на ова поле изгубиле драгоцено време и затоа граѓаните не се задоволни од нивната работа, а и од антикорупциската борба.

Таа смета дека во овој период не биле уредени и одредени временските рокови и правилата како требало да им се доставуваат податоците за одредени случаи.

"Тоа треба да се среди и да се поправи. Ќе настојваме тоа добро да се обмисли и да

ва финализација. Сите иницијативи, кои како Комисија ги доставивме до некои надлежни државни органи, останат без одговори. На пример, имаме иницијативи за разрешување државни функционери, кои се доставени до Владата, а не најдоа свој одговор. Имамме иницијативи, кои се однесуваа за поништување на одредени договори за приватизација, за кои утврдивме дека навистина се криминални договори, дека таму е направен фалсификат при приватизацијата, а тоа повторно се органи, кои се во извршната власт. Имамме ситуација за тоа кога немавме информација од јавниот обвинител до каде се постапките по нашите иницијативи, бидејќи тој сметаше дека не треба да се постапува по такви прашања итн. Значи, секој кој поднесува таква иницијатива бара и сака да види исход. Но, тоа отсуствува, се разбира, тоа се однесува и на нашата работа. Ние сакавме да видиме нешто да се случува на полето на борбата против корупцијата. Сакавме да видиме каде е проблемот! Дали во бавноста во постапката во судството? Дали тоа е поради законската процедура? Дали тоа е врз основа на некој закон или постои некоја друга пречка?"

Што е со прашањето за приватизација?

"Со нашата работа ние навлеговме во дел од вашето прашање. На пример, во постапките за приватизација, во дел од нив навистина имаше добри и сериозни забелешки. Тука се примерите со постапките за стечај, каде при постапувањето на стечајните управници има значителни прекршувања на законот. Значи, постојат низа проблеми кои спаѓаат во сферата на приватизацијата или во областите на трансформацијата на претпријатијата. Но, сепак мислам дека нема да се случи да се преиспитува севкупната приватизација. Мислам дека тоа не е добро поради владеештото на правото и сигурноста на некои инвеститори. Добро е барем да се преиспита нешто и да се види дали тоа е согласно законот, односно каде имаме можности да постапуваме по ваквите случаи", вели Слаѓана Тасева, член на Антикоруписката комисија.